

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice št. 15. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inserati: Šeststopenjska petič-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Volja za Ljubljano v upravnishvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gld., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 224.

V Ljubljani v petek, 2. oktobra 1885.

Tečaj II.

Papež razsodnik.

Ona slavna dōba rimskega papeštva, o kateri nam zgodovina pripoveduje, da je bil naslednik sv. Petra v večnem mestu najvišja avtoriteta celō v posvetnih zadevah, najvišji razsodnik v preprih med vladarji in narodi, ona sijajna dōba je uže zdavnej minula. Razni vzroki so vplivali, da je zginila posvetna moč najvišjega pastirja krščanske cerkve in da njegova beseda danes nima onega velikanskega vpliva na zunanje odnošaje narodov, kakor bivše čase. Pontifex Maximus vlada pač kakor nekaj srca vernikov svojih, a tiste odločivne besede v posvetnih zborih ljudstev, ki jo je imel minole dni, ne nahajamo več. Malokdaj se je pripetilo v novejšem veku, da so se obrnile stranke do njegovega prestola, proseč ga, naj v svoji modrosti razsodi on, namestu da bi govorile puške in odločevali potoki krvi, ter močnejši zmagovalec narekaval brezobzirne pogoje. Tak nenavaden prizor, da se zatečeti dve velesili v svojem prepiru pred papeža kot razsodnika, pokazali so nam zadnji dnevi.

O zadevah Karolinskih otokov obrnili ste se madridska in berlinska vlada do sv. Očeta ter mu izročili posredovanje v zamotanej stvari. Papež Leo je prevzel ponudeno mu razsodništvo; in strmeči svet obrača se sedaj čez redke čase zopet v vatikansko palačo ter o lastninskem pravu daljnih otokov pričakuje sodbo iz ust, ki uže davno niso več imele prilike izvrševati te lepe naloge v mednarodnih zborih.

Da sta se oba kabineta tako hitro sporazumela o razsodniku, tega občinstvo gotovo ni pričakovalo. Listi so poročali vedno, kako silno nasprotuje na Španskem javno mnenje vsakemu razsodišču. Vročekrvni prebivalci pirenejskega polu-

otoka demonstrirali so na vse pretrge proti Nemčiji in njenemu predlogu, da bi se zadeva predložila sodbi nepristranskih mož. Ljudstvo je bilo odločno nasprotno vsakemu jednacemu projektu ter trkalo na svoje pravo, češ, kar je našega, o tem ne more soditi nikak diplomatsk zbor. Vojno rožljanje se je čulo izza pirenejskih gor in žugajoči pojavi imeli so namen, pripraviti Nemčijo, da se vda. Nikacega mednarodnega razsodišča — to je bilo gâslo španskega ljudstva in njegove vlade. Samo posredovanje papeževu bilo bi možno — tako izjavil se je madridski kabinet, pač uverjen, da se protestantska nemška vlada ne bode vklonila takemu, na videz jako strankarskemu predlogu. A španski diplomatje so napravili račun brez krčmarja. Takoj dospel je iz Berlina odgovor, da državni kancelar prav rad pritrdi nasvetu španskih državnikov. Nemški poslanik grof Solms je osebno izjavil v Madridu, da se Bismarck popolnem vjema s posredovanjem vatikanskim. Španija je morala seveda pritrditi lastni ideji in kmalo šlo je po velje do španskega poslanca, ki je tedaj ravno v Ankoni bival, da naj se podâ v Rim in popraša pri sv. Očetu, bi li prevzel posel razsodnika v zadevi Karolinskih otokov.

Marquis Molins je brzo odpotoval v Rim; ž njim vred dospel je v Vatikan nota španskega kabineta, ki je podpirala korake poslančeve. Uže na večer tistega dnâ (24. sept.) imel je Molins zagotovilo v rokah, da bode papež prevzel ponujano mu mesto — in stvar je bila na ta način nepričakovano hitro rešena.

Na razne načine je vgibal svet, kaj je pač vzrok, da se je Bismarck tako naglo poprijel nasveta španske vlade in potrkal sam v Vatikanu, čeravno odnošaji med njegovo državo in sv. Stolum niso ravno najgladkeji in povšečnejši. Kaj je sil-

nega moža napotilo, da je šel po razsodbo k najvišjemu varhu one katoliške cerkve, ki je zadnje čase toliko bojev imela z mogočnim kancelarjem? V obče se glasi sodba, da je knez s tem napravil zopet jedno izmed tistih potez, ki so mu pridobile ime genijalnega državnika in mu vtemeljile svetovno slavo. Razsodnik papež je oseba, zoper katero najvročekrvnejši sin katoliške Španije ne more protestirati. Ako izpade sodba Leonova zoper pirenejski poluotok, ne bode tamošnje ljudstvo imelo nikake prilike, prijavljati šumnih pouličnih izgrediv in strastnih demonstracij proti mirnemu zmagovalcu. Obrnjeni bi bili vsi taki pojavi posredno zoper najbolj odličnega razsodnika, zoper papeža samega — a strogo katoliški španski narod gotovo ne bode kaj tacega storil. Mirnim pōtem pripal bode plen Nemčiji, sankcionirala ga bode najvišja avtoriteta katoliškega sveta, najvišja avtoriteta verne Španije. Ako pa bode sv. Oče ukrenil, da so pravice španske do karolinskega otočja utemeljene, ako bode izrekel, da pripada daljni svet uže od nekaj Španiji, bode tudi v tem slučaju častno zamogel odstopiti železni kancelar. Svet bode občudoval njegovo mirno in pravicoljubno postopanje. Čeravno ima za seboj nekako pravo prvega zasedanja, čeravno ima moč, da svojim težnjam pomaga z ogromno oboroženo silo, vender poslednje ni uporabil, temveč mirno se je podvrgel razsodbi „blazega“ Leona, najvišjega pastirja katoliškega sveta. Apostelji večnega svetovnega miru in oznavatelji občnega razsodišča za vse prepire med narodi bodo povzdigovali nemškega državnika, da se je kljub svoji silni moči radovoljno vdal sodbi jednega moža in s tem pokazal, kako bi se v bodoče lahko poravnale vse mednarodne razprtije. Dvoru papeževemu pa je napravil kancelar ob jednom dokaz, da ga visoko

Listek.

Prokleta!

(Roman Spisal Emile Richebourg; po E. Vacanovi predelavi prosto poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

Mardoche se je žalostno smijal. „In ali je bila ta hudoba iz Fremicourta?“ povpraša mladenič dalje. — „Ne, pač pa iz fremicourtske okolice.“ — „Ali je bil oženjen?“ — „Da, z brdko, dobro ženo.“ — „Ali še živi?“ — „Umrâ je žalosti tri dni po obsodbi svojega moža, porodivši deklico.“ — „In ta deklica?“ — „Jaz sem takrat zapustil deželo in ne vem, kaj se je potem zgodilo s hčerko Jean Renaudovo.“ — „Le eno mi še povejte, Mardoche, predno se ločiva.“ — „Kaj li?“ — „Povedal sem vam, da je obiskal mojo mater v Saint-Irnu mož, to mi je pravil sam gostilničar Bertaux in tudi sam sem se tega domislil. Menil bi, da je ta mož prinesel moji materi onih 12000 frankov, ki jih je naše Goš pri njej.“ — „Tega sem gotov.“ — „Vi tedaj poznate onega človeka, Mardoche, ki me je nosil v naročji, ki me je polju-

boval?“ — „Da, jaz ga poznam.“ — „Oj, prosim vas, povejte mi, kje stanuje, kako se zove!“

Mardoche molči. „Oj, odgovorite mi vender!“ prosi mladenič. — „Gospod Leon, moje molčanje vam je odgovor.“ — „Zmerom skrivnost?“ — „Kmalu vam bode vse jasno. Kar sem vam mogel povedati, to veste vse! Za zdaj ne zahtevajte več! Jutro ob 9. uri zvečer se zopet vidiva.“ — „Kje?“ — „Na mostu fremicourtskem.“ — „Velja! Ab, nekaj bi bil skoro pozabil. Jutro bi mi imeli prinesiti sporočilo o gospici Blanche Mellierovi.“ — „Kako!“ reče Mardoche začuden. A potem živo dostavi: „Videl bom gospodičino Blanche-o jutro zjutraj. Ako mi dá pismo za vas, dobite je zvečer.“

26.

Drugo jutro je bil Mardoche uže na vsezgodaj na pristavi seuillonski.

Kuharica Serafina mu prinese zajutrek, kakor je imela ukaz.

Starček je jedel z velikim tekotom. Ko pozajutrukuje, povpraša: „Ali je gospod Rouvenat izšel?“ — „Da, odpeljal se je.“ — „Za več dnij?“

— „Gospod Rouvenat nikdar ne izostaja delj časa. Danes zvečer se povrne.“ — „In gospod Mellier?“ — „Gospod Mellier nikdar ne pride pred poludnevom dol.“ — „Istina; kako se kaj ima?“ — „Kakor sploh.“ — „Ali bi mogel morebiti videti gospodičino Blanche-o?“ — „Mislim, da! Naročila mi je celō, naj vas danes zjutraj ne izpustim prej, dokler se ona z vami ne dogovori.“ — „Potem hočem počakati.“ — „Včeraj zvečer jej je bilo slabo.“ — „Zares? in budo?“ — „Mislim, da ni bilo sile; gospodičina je bila izvestno preutrujena. Delala je namreč v solnci na vrtu. Pa čakajte, osma ura je uže odbila; mislim, da je morala uže vstati. Hočem jej naznaniti, da ste tukaj.“

In Serafina hitigor po stopnicah.

Kmalu potem se vrne z besedami: „Gospodičina Blanche pride kmalu.“

In v istini pride mlada deklica kmalu potem. Bila je bleda ter potrta; poznati jej je bilo, da je mnogo jokala.

Mardoche-u, to opazivšemu, strese se srce.

„Tu se je moralo včeraj kaj zgoditi!“ misli si. „Morda jo je Rouvenat razžalil rekši jej, da

(spoštne, da se klanja modrosti sv. Očeta, ki je za časa svoje vlade pokazal se spretnega in genijalnega politika ter prepričal svet, da spada med največje duhove, kar jih je bilo kedaj naslednikov Petra. Tako postopanje ne more brez sledu ostati, razmere med kurijo in nemškim cesarstvom se bodo zboljšale. S svojim činom je pokazal knez Bismarck, da želi konečnega miru s papeštvom in da pripozna ogromni njegov vpliv. Zato se pričakuje pomirljivo postopanje od obeh strani, zato prerokujejo prijatelji nemške države in katoličanstva, da nismo daleč od pomirja med dolgoletnima nasprotnikoma.

V Vatikanu bodo znali ceniti korak voditelja nemške politike, ki je obnovil stari historični/poklic papeštva; v Berlinu pa so ob jednem pripoznali z volitvijo razsodnika, da se ne morejo odtegniti njegovemu vplivu na razvoj človeštva, da se samo v sporazumljenji z glavarjem krščanske cerkve zamore uspešno delovati proti pojavom raznih elementov, ki pridigujejo krvavi boj zoper vse obstoječe razmere, zoper ves družinski in državni red.

S tem pa, da so v Vatikanu prevzeli posredovanje in takoj ugodno se izrazili klicu obeh držav, pritrdili so mnenju, ki si ga je svet naredil o tej zadevi. Prevzemši posel razsodnika, pokazal je sv. Oče, da stoji na vrhuncu svojega poklica, da je mož silne previdnosti, da je politika sv. Stola v rokah krmarja, kateri nikakor ne zaostaja za slavnim kancelarjem nemškim.

Rusija in dogodki na jugu.

Iz Petrograda poroča se v „Polit. Corr.“ o mišljenji tamošnjih političnih krogov gledé dogodkov v vzhodni Rumeliji in gledé obnašanja bolgarskega kneza Aleksandra naslednje:

Politični krogi v Petrogradu strogo obsojajo preobrat v vzhodni Rumeliji in ne delijo nikakor istega prevelikega čuvstvovanja, kateremu se je v prvem trenutku udalo rusko časopistvo. To mnenje pa se je tudi pri listih že izgubilo, ker so spoznali nevarne posledice, katere bi moglo imeti tako postopanje. Ruska vlada isto tako malo namerava pridružiti se vzhodno-rumelijski zaroti, kakor se tudi ni udeležila nje provzročitve. Ne mogla bi dopustiti, da bi bil politični red in mir Evrope na razpolaganje položen vsakemu pustolovcu, katero more priti na um onim, kateri pri takem podjetji skoro nič nimajo izgubiti, ob uspehu pa moreje vse dobiti. Zvesto izpolnovanje pogodb je temeljni kamen javne varnosti in torej načelo, katero morajo vsi kabineti ljubosumno varovati. Če bi se nasprotno trpelo, ne pomenilo bi to nič drugega, nego da se prične doba političnih prevratov, v kateri bi bilo pravo narodov po čudni in razdevajoči teoriji izpodrineno, in bi se vsled tega dovršenim dejanjem vselej morali klanjati.

ne sme več videti Leona? Oj, potem je to dokaz, da ga ljubi, ljubi! . . .“

Ta misel starčka potolaži. Deklica ga pozdravi.

Na to odpré vrata, jedilnice rekši: „Pridite, Mardoche, imam vam nekaj povedati.“

Starček zapré duri za sabo ter stopi živo proti njej. Njegov nemirni pogled je bil poln skrbí in miline, tako celó, da je Blanche bila globoko ganena.

„Vi me imate radi“, spregovori deklica s sladkim in žalostnim nasmehom. — „O da! da!“ odgovori on, „baš tako rad — in še bolj — kakor vaš boter.“

In prime jo za roki, kateri jej prične poljubovati.

„Vi ste moj prijatelj, to vem,“ povzame deklica. „Udani ste mi, in zato imam tudi največje zaupanje do vas.“ — „Jaz sem vaš prijatelj, to je res, in udan sem vam tudi iz srca. Meni lahko zaupate! Ni je reči, da ne bi je storil za vas, gospodičina. Ako bi mi rekli: „Mardoche, jaz potrebujem tvojega življenja!“ z veseljem bi je vam daroval — saj je popolnoma vaše! Kakor sem

To bi pomenilo, revolucijo legitimirati in vsakemu narodu priznati pravico, da vsak dan po svoji volji postopa, brez ozira na druge narode in celó njim v škodo.

Torej je stališče stroge legalitete in popolne pravičnosti, s katerega hoče ruska diplomacija v vzhodni Rumeliji nastopivše dogodke soditi ter premišljevatí vkupno z velevlastmi o sredstvih, katere so sposobna poravnati nevarne posledice. To stališče pa ruski diplomaciji zaukazuje popolnoma abstrahirati od nekaterih narodnih tendenc, katere bi moglo Rusijo spraviti v zamotanja, katerih se ogniti pa je ruske diplomacije dolžnost. Tu ne gre za politiko čuvstev, marveč za politiko razuma in vsled tega za to, da se zavzame stališče, katero priznava nezastarele pravice Turčije. Ne more se zanikati, da se ne bi bila kršila berlinska pogodba, t. j. mednarodna pogodba, kateri je Rusija pod istim naslovom kakor druge vlasti pritrdila in torej mora delati na to, da se izpolnjuje.

Pri vsem ravnanji po načelu legalitete in pravičnosti pa se vendar na drugi strani ne sme prezreti, da je to gibanje, katerega se je udeležil cel narod in da se slednji ne more s samimi opomini pripraviti do tega, da bi ravnokar slovesno objavljeno navdušenje zatrl. V dosego tega smotra ni drugega sredstva, razen vojaškega posredovanja, katero bi, umevno ob sebi, morala prevzeti Turčija kot prizadet del, in ob zdanjem položaji bi se tako posredovanje ne moglo zgoditi brez krviprolitja. So pač človekoljubna gibanja, katerim nasproti je vsaka politika brez moči. Celó če se vzame, da bi Evropa pustila popolno pravico Turčije do represije, bi pri prvih vojnih operacijah, osebno ko bi prestopile neke meje — nadvladalo čuvstvo nad logiko načel, morda bi neprenesljivo pritiskalo na politiko ter provzročilo intervencijo v korist Bolgarom, tako da bi nastale zmešnjave in težave, še bolj resne, nego so zdanje.

Važno je torej, najti srednjo pot, katere bi ob enem ugajala v svojih pravicah zadeti Turčiji, kompromitovanemu načelu pogodbe in varnosti Evrope, katere bi gotovo z vsakim pokom iz topa prišla v nevarnost. Delati pa se mora tudi brez odlašanja, ker je nevarnost tu, da se požar razširi v Macedonijo, morda tudi v Srbijo, tako da bi bilo diplomaciji nemožno z navadnimi sredstvi zaježiti ga. Najboljše sredstvo, da se na vzhodu nastopajočim eventualitetam pride v okom, bi bilo to, da Turčija za zdaj svojo vojno postopanje odloži ter da se neposredno skliče mednarodna konferenca, da reši bolgarsko vprašanje. Če ni možno, zvršenih dejanj popolnoma odstraniti ter zopet uvesti prejšnji položaj, bi se vendar konferenca mogla posvetovati o omejitvi mej prevrata, katerega so provzročili Rumelijci ter Rumelijcem staviti take pogoje njihove dalnje poli-

star in ubog, vendar za vas bi mnogo mogel storiti. Jaz sem neznamen človek, a ne zabite tega: če bi bilo treba, varovati bi vas mogel proti vsemu svetu, da! celó proti Jacquesu Mellieru in Pierre-u Rouvenatu! . . . Gospodičina Blanche, povedali so mi, da vam je bilo včeraj zvečer slabo. In v istini ste danes jako blede in objokani. Tedaj, če imate zaupanje do mene, povejte mi, kaj li je vzrok vaši žalosti?“

Deklica odgovori le s solzami. Mardoche stopi še bliže nje ter zašepeče: „Ali se tiče morda mla-dega moža, ki vas je nagovoril v nedeljo na cerkvišči in kojega ste včeraj na bregu zopet videli?“ — „Kako li veste? . . .“ — „To je prav lahko. Včeraj sem zopet z njim govoril. Mladenič me zanimal zaradi vas. Kramoljal sem z njim ter sem se uveril, da vas istinito ljubi!“

Blanche vzdahne.

Mardoche-u se je zdelo, da je našel zdaj pravi vzrok njeni žalosti. Le Rouvenat je mogel biti tega kriv.

Zatorej nadaljuje: „Gospodičina Blanche, ali ljubite tega mladeniča?“ — „Ali to vem?“ odvrne deklica. „In potem, kaj bi mi tudi pomagalo,

tične eksistence, kateri bi dali Turčiji povračilo za kršene njene pravice. Na tej podlagi more Evropa računati na odkritosrčno, tvorno sodelovanje ruske diplomacije.

Kakor smo uže omenili, opaziti je v javnem mnenju uže označujočo reakcijo, ker so isti listi, kateri so pred nekaterimi dnevi kazali največje simpatije do Bolgarov, zdaj mnogo bolj hladnokrvni, zdaj ko so našli mir, da preiskujejo spremeljajoče odnose plovdivske revolucije, da preudarjajo nje možne posledice, in celó grajajo kneza Aleksandra zaradi njegove predrznosti nasproti Evropi sploh in posebej nasproti Rusiji. Rusija, katere je še pred kratkim tako izredne žrtve prinesla za Bolgare, bi pač smela zahtevati, da bi se bolgarski vladar posvetoval prej z rusko vlado, predno prične predrzno tako Rusijo kompromitujoče podjetje.

Ta preobrat v ruskem časopistvu ima deloma tudi v tem svoj vzrok, da je naposled uvidelo, da bi bolgarski knez ne bil konečno pričel tako nevarno podjetje, da ni imel tajnih razlogov, da se sme zanašati na resno, v temi ostalo podporo, in dvojljivo postopanje Anglije danes skoro jasno kaže, odkod je mogel dobivati toliko zaupanja. Morda v londonskih vladnih krogih menijo, da bi unetje požara na Balkanu napravilo Turčijo bolj voljno gledé zveze, kojo želi Anglija, katero doseči pa se je zdaj po Drummondu Wolffu dosti zastoj trudila.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

V slednji seji državnega zbora razdelili so se poslanci po žrebanji v razne oddelke in predložili so se protesti. Kar se tiče volilnih protestov, kateri navadno nimajo nobene prave podlage, nego skoro navadno izvirajo le iz slabe volje propalega kandidata, njegovih žaljenih prijateljev ali „vsemogočnih in nedotakljivih“ volilnih odborov, se nadejemo, da se bodo vse stranke združile ter jih rešile v zmislu pravice ter se ne pustile zapeljati po osebnih mržnjah ali političnih nasprotstvih. Na tem polji pač mora nehati osebna mržnja in politično strankarstvo.

V sredo interpeloval je v hrvatskem saboru poslanec Mazzura predsednika, zakaj ni sklical sabora k izredni seji zaradi odstranjenja uradnih pisem iz deželnega arhiva. Predsednik mu je odgovoril, da on § 33. ni tako razumel, da bi imelo dvajset članov pravico zahtevati izredno sejo, tudi če sabor ni vkup. Tuškan je predlagal, naj se ban zaradi tega, ker je izročil uradna pisma, posadi na zatožno klop. Ta predlog postavil se bode v juteršnji (sabotni) seji na dnevni red.

Tu je dežele.

Srbija pridno pripravlja orožje in sklicuje vojake; finančni minister podal se je na Dunaj,

saj ne smem več na-nj misliti!“ — „O, saj sem vedel! saj sem vedel!“ klikne Mardoche. „Pierre Rouvenat vam je gotovo rekel, da ne morete postati žena mlademu temu možu; on vam je prepovedal, da ga ne smete ljubiti!“

Deklica zmaje z glavo.

„Moj boter niti ne vé ničesar o tem“, reče. — „Tedaj vam ni še ničesar rekel?“ — „Imela sem mu stvar zaupati včeraj zvečer, pa spoznala sem, da bi bilo zastoj.“

Mardoche ni je več razumel.

„Poslušajte“, nadaljuje Blanche, „hotela sem danes zjutraj govoriti z vami, da bi vas prosila, da greste zá-me v Fremicourt.“ — „S kakim pis-mom zá-nj?“ — „Ali vam je to povedal?“ — „Da.“ — „Prav. Tedaj pojdete, ne-li, prijatelj moj? Vi ga boste videli ter mu porečete, da me ne sme nikoli več poiskati, da me mora pozabiti!“ — „Ne vem, koji občutki vas v tem trenutku obhajajo“, odgovori starček ganen, „a vi ne pomislite, da mladenič zaradi teh besed obupa!“ — „Obljubila sem mu za danes odgovor, Mardoche, in to je edin odgovor, ki mu ga morem dati.“ — „Dobro“, reče starček tožno. „A nepotrebno je,

da se dogovarja z večjimi bankami, katere naj bi Srbiji v slučaju vojne dale posojilo. Srbija hoče, da se ohrani dozdani položaj, kakor ga je na pravil berolinski shod. Če bi se pa hotelo na zdanjem položaji kaj spremeniti, potem bode vedela tudi Srbija braniti svoje interese. Narod slusal bode v tem slučaju svojega kralja in vlado in prinesel bode za domovino največje žrtve.

Italijanski kabinet naznanil je vlastem, da želi, naj se na Balkanu ohrani *status quo* ter naj se tam nastala kriza reši brez krviprolitja. Italijanski kabinet da hoče podpirati druge vlade v njihovih ukrepih glede te zadeve.

V **Franciji** prično se prihodnjo nedeljo splošne volitve. V velikih mestih je volitveno gibanje izredno živahno; kakor pa se kaže zdaj, se bodo glasovi zelo cepili na razne kandidate, osebito v Parizu. Po deželi je volitveno gibanje nekoliko bolj mirno.

V **górenji Albaniji** buknila je vstaja ter se vedno bolj razširja. Upri se je najmočnejši rod, Meriditje, kateri broji 35000 duš ter more spraviti v orožje 8000 do 10000 mož. Če se ta upor ne razširi na sosedne dežele, bi imel le toliko pomena, da bi morala Turčija deliti svoje vojne moči.

Iz **Aten** se poroča, da grški politični krogi niso zadovoljni z združitvijo vzvodne Rumelije in Bolgarije. Če bi Evropa hotela priznati zjedinenje Rumelije in Bolgarije, zatrjujejo Grki, da bodo z orožjem intervenirali. To so kaj moške besede onemoglih potomcev slavnih Helenov. Po deželi prireja narod na več krajih shode, pri katerih se vladi očita, da premalo stori za rešitev velikohelenskega vprašanja.

Razne vesti.

— (Mlada lady in njeni zobni zdravnik.) Iz Londona se poroča: „Te dni obravnavalo se je pred sodiščem v zadevi tožbe, katero je vložila gospa Lidia Froster proti svojemu soprogu, od kojega se hoče ločiti. Mlada lepa dama bila je namreč prisiljena oglašiti se pred kratkim pri zobnem zdravniku dr. Comerju, da ji izpolni nekatere presledke v čeljustih s ponarejenimi zobmi in je potem zaradi tega precej pogostoma k njemu hodila. Mož mlade dame pa je zvedel, da se med zdravnikom in njegovo soprogo včasih vrše kaj ganljivi prizori. Ko jo on zaradi tega pozove, da se opraviči, izgovarjala se mu je, da je zdravnika zaradi tega tolikokrat in takó goreče poljubovala, da bi se njegove zamolčljivosti zagotovila, kajti bala se je, da bi se ne zvedelo, da ima ponarejene zobe. Soprog pa je bil v tem oziru družega menenja in je trdil, da je za omoženo žensko manj sramotno, ako ljudje vedo, da ima ponarejene zobe, nego če jo vidi, zobnega zdravnika poljubovati. Vsled teh različnih nazorov med njima prišlo je tako daleč, da je v prej

da idem v Fremicourt; iz vzroka, ki vam ga ne smem povedati, Leona ne bode tam ob uri, ki ste jo določili.“ — „Mardoche, ali veste, kje stanuje?“ — „Stanuje v Saint-Irunu pri gostilničarji Bertaux-u.“ — „Hvala vam. Pisala mu bodem danes zvečer ali jutro.“ — „Dovolite, da vam stari Mardoche dá nek svet. Gospodičina Blanche, ne dajte si toliko sile s tem pismom, ako imate mladeniču kaj slabega sporočiti. Njegovo življenje je itak žalostno, da ne potrebuje še hudega udarca od vaše strani. Pomislite to, zaklinjam vas, pomislite to! V nekoliko dnevih bote imeli še čas!“ — „Pa mora biti! Mora biti!“ zakliče deklica. — „Tedaj ga ne ljubite?“ — „In ali ga smem ljubiti?“ klikne obupno. „Ali imam pravico, ljubiti ga?“

Mardoche jo je gledal bolestno-iznenaden. „Moj Bog“, reče starček tresočim glasom, „zakaj li govorite tako? Kaj li je prav za prav?“ Ona prične jokati. „Ah, jaz sem zelo zelo nesrečna!“ zastoče. — „Nesrečni ste! Vi nesrečni!“ zakliče Mardoche, ter vzravnavši se žarno pogleda. „Kaj se je vam zgodilo? Povejte mi! Ali je Jacques Mel-

srečni zakon prišel prepri in je konečno moral sodnik izreči ločitev zakona.“

— (Trda skušnja.) Iz Rima se poroča: Sin poznatega milijonarja Bellarja hoče v kratkem nastopiti pot okolo sveta. Mati mladega moža, ki je za svojega edinega otroka v veliki skrbi, mislila je na to, kako bi sinu dobila vsaj zanesljivega spremljevalca. Dala je vsled tega po vseh časopisih tiskati naznanila, s kojimi so se stavile ponudbe onim, ki bi hoteli prevzeti posel spremljevalca. Oglasilo se je veliko število mož, a na zadnje imel se je izmed treh, ki so se iz srede drugih odbrali, izvoliti spremljevalec. Gospá Bellar povabila je s to 25. pretečenega meseca te tri na kosilo, pri katerem se je mnogo jelo in pilo. Ko je bila pojedina pri kraju, pade hišna gospá pred svojega soproga na kolena ter vsklikne: „Gorjé, jaz sem morilka; iz obupa namesala sem v jedí strup in vi vsi morate umreti!“ Jeden namenjenih spremljevalcev začel je na to takoj jokati in tuliti za svoje življenje, drugi ostal je kot okamenel na svojem stolu, tretji pa steče proti vratom kličoč: „Za vsaki strup dobi se protistrup, jaz grem po zdravnika.“ A hišna gospodinja pokliče ga nazaj, rekoč: „Vse to je bilo izmišljeno, jaz sem vas tri le skušati hotela. Vi ste se pokazali naj bolj spretnega v trenutku nevarnosti, vi boste mojega ljubega sina spremljali na dolgi poti!“

— (Kaj sultan počne.) Po vsem svetu se sedaj razmotriva vprašanje, kaj sultan v ožgled naj-novejšim dogodkom v Bolgariji namerava in kaj da počne. Navaden človek si ne more stvari drugače misliti, kakor da ubogi sultan noč in dan trepeče ter premišljuje, kaj mu prinese bližnja prihodnost. A temu ni takó. Nek brzojav, ki je pred kratkim došel iz Carigrada nekemu angleškemu časopisu, se glasi: „Sultan je za svojo domačo godbo zložil novo skladbo ter jo posvetil svoji najljubši ženi, t. j. hčeri umršega Abdul Aziza.“

— (Poezija in proza.) Hči (sanjarsko): „Pogledite oče, pogledite, kako solnce za goro globokeje in globokeje pada!“ — Oče (praktično): „Pusti je, naj pade pod pari, če hoče, saj nimamo nikakih akcij!“

Domače stvari.

— (Gospod dr. Fr. Lampe) je imenovan profesorjem za dogmatiko v kn.-šk. semenišči in prevzame ob enem vodstvo v Marijanišči.

— (V loškem ursulinskem samostanu) bile so dne 30. m. m. preoblečene gospodičine: Klementina Lorenzutti, Alfonza Šusteršič, Terezija Niemec, Karolina Faber in Terezija Polž.

— (Wolfov slovar.) Urejevanje Wolfovega slovensko-nemškega slovarja se nadaljuje v zapčetem tiru. Gosp. prof. Pletersnik je dognal, kakor poroča „Ljubljanski Zvon“, delo do črke M, uredivši v juliju črko L do konca. Sedaj urejuje g. profesor črko O; črki M in N pa sta prevzela v delo dva pomočnika, kojih dokončano delo hoče g. profesor konečno še sam pregledati in prirediti tako, da se ne bode kazila jednota

lier, ali Pierre Rouvenat, ki vas je užalil? O, bodi si karkoli hoče, jaz sem si prisegel, da vas hočem varovati; povejte mi, povejte mi!“ — „Nemam se potožiti o Mellieru in Rouvenatu, Mardoche; baš naopak, onadva sta storila vse, da bi me tolažila.“ — „Čemu torej te solzé? Čemu ta obup?“ — „Mardoche“, odgovori deklica, „nekega dne sem imela strašne sanje, in včeraj sem snivala isto. Moj boter in jaz sva bila v grozni nevarnosti; njega je hotel sovražnik zavrtno prebosti, a mene je preganjala ostudna golazen... Nek mož prišel je nama na pomoč ter naju je rešil. In ta mož bili ste vi, Mardoche! Odkar sem to zadnjikrat sanjala, mislim zatrdno, da vas je ljubi Bog poslal v te kraje, da nas vse čuvate! To je tudi vzrok, zakaj z vami sočuvstvujem!“ — „O, ljubi, ljubi otrok!“ zamomlja starček globoko ganen. — „In tako nečem vam tudi ničesar zamolčati“, nadaljuje mlada deklica. „Hočem vam vse povedati; izvedela sem včeraj, da nisem hči Jacques Mellierova!“

Mardoche prebledi kakor mrlič.

(Dalje prihodnjič.)

vsega dela. Urejevanje bi šlo pač že hitreje od rok, ko bi gradivo ne bilo toli množno zbrano, nego bolj previdno izbrano, ne preobloženo s samodelski skovanim blagom, nego bogato na samoraslih besedah iz naroda. — Vsakdo, ki ima torej priliko živeti med narodom in opazovati narodovo govorico in njega izvirne izraze, bode g. uredniku prav ustregel, ako mu priobči kako zbirko pristnih slovenskih izrazov — umeva se samo po sebi, da takih, ki bi utegnili biti še nepoznani. — r.

— (Nesreča na Savi.) Iz Dola se nam piše z dne 29. septembra: Včeraj predpoludnem podal se je Ivan Laboda iz Gradovelj s šestimi drugimi osebami, med kojimi je bil tudi kočar Fran Kokalj iz Kleč, v precej velikem čolnu na Savo, hote vrv, ki je pri Dolu čez Savo potegnena, a jo je bila velika voda zadnjih dni pretrgala, potegniti na dan. Ko pridejo na sredo vode, zahomatá se jim čoln tako nesrečno v vrv, da se je začel potapljati. Ker družega ni preostajalo, poskačejo v vodo in se vsi, ako tudi le z največjim trdom, rešijo, razun kočarja Kokalja, ki je izginil v valovih in ga še zdaj niso dobili.

— (Utonil.) Iz radovljiskega okraja se nam poroča: Dne 30. septembra dobili so delavca Janeza Pretnarja iz Gorja mrtvega v potoku Javornik. Kako je v vodo prišel, se ne vé. Nekateri trdijo, da se je bil prej ta večer nekoliko preveč žganja napil, in da je zjutraj na vse zgodaj vstal ter odšel, a se ni več vrnil.

— („Vrtec“) št. 10. prinaša naslednjo vsebino: Otrokove sanje. (Pesen. Iz nemškega po J. N. Voglu. F. Krek.) — Marko Bogati in Vasilij Bezčastni. (Po Afanasjevu poslovenil Fr. Hubad.) — Trapist in zdravnik. (J. S. Gombarov.) — Planika. (Pesen.) — Razvaline. — Neposlušni bratje. — Na Angeljski Gori. — Ne dotakni se tujega, tuje peče. — Šakalj. — Divja jablana. — Listje in cvetje. — „Vrtec“ izhaja 1. dne vsacega meseca in stoji za vse leto 2 gld. 60 kr.; za pol leta 1 gld. 30 kr. Naročnina naj se pošilja: Uredništvu „Vrtca“, v Ljubljani, Mestni Trg št. 23.

— („Kresa“) št. 10. prinaša naslednjo vsebino: Arabela. (Roman. Spisala Pavlina Pajkova.) — Na logu. (Pesen. Mirko.) — Mirko pije vino. (Pesen. Mirko.) — Stari Dzuldaš in njega sin Mamet. (Povest iz življenja v srednjeazijskih pustinjah. Ruski spisal N. N. Karazin, preložil Fr. Jos. Remec.) — Triolet. (Pesni J. Kostanjevec.) — Národne pripovedke. (Priobčuje Mat. Valjavec.) Bakterije in njih znamenitost v našem gospodarstvu. (Spisal H. Schreiner.) — Stanko Vraz, slovenski rodoljub. (Spisuje Andrej Fekonja.) — Osvald Gutschmann. (Spisal J. Scheinigg.) — Nefrit. (Spisal Fr. Kocbek.) — Iz Kotoribskega protokola. (Razglaša M. Valjavec.) — Drobnosti. — „Kres“ izhaja v Celovci ter stane za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld. Po knjigarnah vsak snopič 40 kr.

Statistični podatki.

Babice.

V babiški šoli poučevalo se je v šolskem letu 1884/85 v dveh tečajih, o zimskem in poletnem, o teoretično-praktičnem porođištvu skozi 20 ur na teden. Predavala sta vladni svetnik dr. Valenta in dr. V. Gregorič. Zimski tečaj obiskovalo je 13 učenk, po narodnosti Slovenke, katerim se je predavalo slovenski. Vseh trinajst prebilo je izpit, in sicer 3 prav dobro, 7 dobro in 3 povoljno. Deset izmed teh vzivalo je državne stipendije v skupnem znesku 525 gld.

V poletnem tečaju z nemškim poučnim jezikom bile so tri učenke, od katerih so dve prebile izpit prav dobro in jedna dobro. Dve izmed teh imeli sta državno stipendijo po 52 gld. 50 kr.

Pri pouku pomaga gg. zdravnikoma še bólniška babica in jedna pomočnica.

Plače učiteljev in babic plača država, ravno tako stipendije, in vrhu tega tudi še posebno dotacijo za nakup instrumentov. Pouk je brezplačen.

Po povprečnem številu preračunjenem po izkazih prejšnjih let pride v Avstriji na 1345 prebivalcev jedna babica, na Kranjskem na 1447 stanovnikov. Najugodnejše je to razmerje v Trstu z okolico, kjer pride na 409 stanovnikov jedna babica, v Gorici in Gradiški z 866, Solnogradu z 855 itd. Relativno najmanj babic

je v Galiciji (jedna na 5709 stanovnikov), v Bukovini (z 2904 stanovniki na jedno babico) itd. Nekateri okraji Galicije z 50 000 do 60 000 imajo po jedno samo babico.

Kar se tiče posamičnih mest, stoji Ljubljana skoro na prvem mestu, kajti na 492 pride jedna babica, le Celovec in Trst sta še za nekaj malega na boljem.

—c.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 2. oktobra. „Wiener Zeitung“ razglasa cesarjevo pismo, v katerem se delegacije sklicujejo v 22. dan t. m. na Dunaj.

Dunaj, 2. oktobra. (Iz poslanske zbornice.) Vlada predložila je načrte o sprejemu prometa in eventualno odkupljenje železnice Prag-Dux in Dux-Bodenbach in o investicijah za garantirano severno-zapadno železniško omrežje. — Pri potrditvi izvolitve poslanca Bulata iz Spljeta unela se je debata; končno se je volitev potrdila s 165 proti 137 glasovom. — Predsednikom državnega zbora bil je izvoljen dr. Smolka z 229 glasovi izmed 325.

Petrograd, 2. oktobra. Vest, da hoče Rusija predlagati, naj se bolgarski knez Aleksander nadomesti z danskim princem Valdemarjem, je izmišljena.

Carigrad, 2. oktobra. Rumunski poslanik je Turčiji nasproti preklical trditev, da je Rumunija v zvezi z Grčijo in Srbijo.

Dunaj, 1. oktobra. „Wiener Zeitung“ objavlja ministersko naredbo, katera dopolnjuje, oziroma preminja določila gledé nedeljskega obrtnega dela pri posamičnih strokah.

Moskva, 1. oktobra. „Moskovskija Vjedomosti“ so prepričane, da se *status quo ante* na Balkanskem poluotoku ne sme zopet uvesti s tem, da se uniči združenje Rumelije in Bolgarije, marveč da se reorganizujejo notranje in vnanje razmere. To se da izvesti brez oborožene intervencije, če bi prišel na čelo zjedinjene Bolgarije mož dejanja, ne pa pustolovec. Berolinsko pogodbo doslovno vzdržati, ne da bi se nje vidne napake popravile, dokazalo bi usodno potrebo, da se berolinska pogodba nadomesti z vse drugačo uredbo, in morda vsekako ne samo na Balkanskem poluotoku.

Niš, 1. oktobra. Danes vršila se je prva seja skupščine. Jutri se vrši slovesno odprtje s prestolnim govorom. — Predsednikom skupščine je imenovan Kujundžić.

Sredec (Sofija), 1. oktobra. Vsi prej v bolgarski vojni služenci ruski častniki dali so ostavko ter tudi uže odložili uniformo. Vsak dobi po 5000 frankov odpustnine; v kratkem vrnejo se v Rusijo. Bolgarski častniki, kateri so v Rusiji, bili so brzojavno poklicani domov.

Atene, 1. oktobra. Če Evropa prizna bolgarsko zvezo, namerava Grčija oborožena intervenirati. Kanaris prevzame poveljstvo brodovja Delyannis se je delj časa razgovarjal z zastopniki vlastij, kateri so mu priporočali zmerno in previdno postopanje.

Telegrafično borzno poročilo z dné 2. oktobra.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	gld.
„ „ „ srebro	81.75
Zlata renta	82.40
5% avstr. renta	109.40
Delnice narodne banke	99.06
Kreditne delnice	858.—
London 10 lir sterling	280.07
20 frankovec	125.90
Cekini c. kr.	10.01
100 drž. mark	5.97
	61.90

Tujci.

Dné 30. septembra.

Pri Maliči: Haupt pl. Hochstätter, c. kr. gener. konzul, iz Aten. — Eder, lastnik tovarne, iz Möllersdorfa. — Kucher, mlinar, iz Plzne. — Führmann, potov., iz Gradca. — Sartori iz Levico. — Brelič, odvetnik, z hčerko, iz Gospiča. — Battagliarini, posestnik, z Reke. — Kljun, kaplan, iz Železnikov. — Javornik, posestnik, z Vrhneke. Pri Slonu: Reuter, trgovec; Ulmann, potov.; Czechak, poslovođa; Michel J. in H., lastnika karoussela, in pl. Polansky, z Dunaja. — Birko, iz Budimpešte. — Kovarschik in Aufmuth, potov., iz Gradca. — Kardos, potov., iz Siofoka. — Faber s sestro, Thaller z rodbino in Pia-

cera Antonija s hčerko iz Trsta. — Conte Fabio Berotta s sinom iz Lašk. Vidma. — Lindner, lastnik hotela, iz Celovca.

Pri Tavčarji: pl. Pilat, c. kr. legacijski svetnik in gener. konzul, s soprogo, iz Benetk.

Pri Bavarskem dvoru: Voest, potov., z Dunaja. — Potočnik, krčmar, iz Mlina.

Pri Južnem kolodvoru: Mally Marija iz Celja. — Pressel, iz Dobove.

Pri Avstr. carji: Paa s soprogo iz Idrije. — Radeschek, iz Rateč.

Pri Virantu: Zavodnik, posestnik, iz Žužemperka. — Šlajpah iz Trebnjega.

Umrli so:

Dné 30. septembra. Janez Čizman, slikar za sobe, 38 l., Krakovski nasip št. 14, plućna tuberkuloza. — Marija Dimnik, delavka, 55 l., Poljske ulice št. 11, plućna tuberkuloza.

Dné 1. oktobra. Ferdinand Kastner, zasebnik, 67 l., Rožne ulice št. 13, opešanje.

Srečke

z dné 30. septembra.

Praga: 84 9 28 54 59.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
1. oktobr.	7. zjutraj	739.14	4.0	bzv.	megla	24.00
	2. pop.	737.04	18.2	zjzpd.sl.	jasno	dež
	9. zvečer	735.66	13.6	bzv.	obl.	

Zahvala.

Za brezštevilne dokaze odkritosrčnega sočutja o boleznih in o smrti nepozabljive naše soproge, oziroma matere, hčere, sestre in svakinje

Terezije Mekinda roj. Prudič,

kakor tudi za ogromno udeležitev pri sprevedu predrage ranice k večnemu počitku, izrekamo vsem, osebno prečastiti duhovščini in č. gospodom pevcem, najglobljejo zahvalo.

Ostali žalujoči.

Cerknica, 30. septembra 1885. (153)

Dr. Hirsch

dobro znani specialni zdravnik za sifilitiko in kožne bolezni, ozdravlja po dolgoletnih izkušnjah v nebrojnih slučajih po sijajno skušenem in gotovo učinkujočem navodu (58) 24

sifilitiko in kožne bolezni

(tudi zastarele), ulesa, bolezni scála in v mehurji, polucije, možko slabost, ženski tok, v najkrajši dobi radikalno brez vseh zlih nasledkov in brez oviranja v službovanji. Naslov:

Dunaj, mesto, Kärntnerstrasse 5

(prej mnoga leta v Mariahilferstrasse), zdravi od 9. do 4. ure popoldne, a tudi pismeno in (pod molčečnostjo) pošilja zdravila. Honorar primeren.

Knjigotržnica

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergova

Ljubljana

Kongresni trg šte. 2

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh na tukajšnjih in vnanjih učilnicah, posebno na c. kr. višji gimnaziji, c. kr. višji realki in tukajšnji c. kr. možki in ženski učiteljski vadnici, zasebnih, ljudskih in meščanskih šolah vpeljanih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah, na pol ali trdo vezanih, po zelo nizkih cenah.

Zapisniki uvedenih učnih knjig oddajejo se brezplačno.

(137) 16-13

Prvo berilo in slovnica za slovenske ljudske šole

sestavila

Razinger in Žumer,

založila

(148)

Kleinmayr & Bamberg,

pripuščeno je od vis. c. kr. naučnega ministerstva, da se uvede v učilnice ter se boče pričelo razpošiljati še sredi meseca oktobra t. l.

V našem založništvu je izišel na svitlo

drugi pomnoženi natis:

Poezije S. Gregorčičeve.

Elegantno vezane in z zlatim obrezkom stanejo

2 gld., nevez. 1 gld. 20 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica v Ljubljani.

V knjigarni Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg
se dobivajo:

Josipa Jurčiča Zbrani spisi.

I. zvezek: **Deseti brat**. Cena 1 gld.
II. zvezek: **Pripovedni spisi**: Jurij Kozjak, Spomini na deda, Jesenska noč mej slovenskimi polharji, Spomini starega Slovenca. — Cena 70 kr.

III. zvezek: **Pripovedni spisi**: Domen, Jurij Kobila, Dva prijatelja, Vrhan Smukova ženitev, Golida, Kozlovska sodba. — Cena 70 kr.

IV. zvezek: **Pripovedni spisi**: Tihotapec, Grad Rojinje, Klosterski žolnir, Dva brata. — Cena 70 kr.

V. zvezek: **Pripovedni spisi**: Hči mestnega sodnika, Nemški valpet, Sin kmetskega cesarja, Lipe, Pipa tobaka, V vojni krajini. — Cena 70 kr.

Jurčičevi zbrani spisi se dobivajo tudi v lične platnice vezani, vsak zvezek po 50 kr. več.

Kdor se želi po pošti naročiti, naj blagovoljno po nakaznici za poštnino pri vsakem zvezku 10 kr. priloži. (11) 40